

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**73-ї наукової конференції професорів, викладачів,
наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

Том 1

21 квітня – 13 травня 2021 р.

Полтава 2021

інше [5].

Фігури мови допомагають відступити від нейтрального засобу передачі інформації, що сприяє в свою чергу емоційному та естетичному впливу. Важливе місце серед цих фігур займають тропи: метафора, персоніфікація, алегорія, метонімія, синекдоха, алюзія та антономазія.

В результаті проведеного дослідження було встановлено, що специфіка перекладу публічних промов полягає в тому, що вони поєднують у собі риси, окрім публіцистичного і наукового, також і художнього стилю. Тому при перекладі англомовних промов українською необхідно звертати увагу, в першу чергу, на лексико-стилістичні особливості таких текстів.

Література

1. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури, частина 2. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с.
2. Комісаров В.Н. Загальна теорія перекладу. Москва: Юрайт, 2000. С. 136.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова книга, 2001. 448 с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. К.: Академія, 1999. 288 с.
5. Латишев Л.К. Технологія перекладу. Москва, 2003. 152 с.
6. Латишев Л.К. Курс перекладознавства. Москва: Міжнародні відносини, 2001. 248с.

УДК 81'373.45=133.1:821.111Крис

С.А. Астахова, викладач
А. Мацько, студентка групи 202 ГФ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ФРАНЦУЗЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В ТВОРАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ПИСЬМЕННИЦІ А. КРІСТІ

При виявленні французьких запозичень у творі А. Крісті «Why didn't they ask Evans?» («Відповідь знає Еванс») було використано наступні критерії, які дозволили визначати французьке походження того чи іншого слова:

1) Наявність слів, які повністю зберегли французьку орфографію або вимову: *pincette, camaraderie, dejeuner, monsieur, menage, demagogue, ennui, avenue, costume, matinee, potage, porte-cocher, corbleau, spirituel, poulet, gourmand, repertoire*;

2) Наявність слів з суфіксами: -ment -able -tion -sion, наприклад: *disappointment, miserable, situation, appartement*;

3) Наявність в досліджуваному мовному матеріалі слів з буквосполученнями: -ai- -ion -lie *affaire, aides-de-camp, billet-doux*;

4) Наявність слів з буквосполученням -ch- *chaussure, chausse, chambre* [3, с. 9].

Було також зафіксовано наявність відібраних нами слів у французько-українському словнику і ми керувались при цьому ще одним критерієм, а саме обов'язковою схожістю значень цих слів в англійській і

французькій мові. Дослідження показало, що численні запозичення, які проникли в англійську мову в різні періоди історичного розвитку, зображують різні сфери людської діяльності і торкаються майже всіх сторін матеріального, суспільно-політичного і культурного життя Англії. З'явилися нові явища в усіх цих сферах. Це потребувало появи нових понять для позначення того чи іншого явища. У творах А. Крісті було виявлено і класифіковано деякі з них.

Так, до сфери суспільно-політичного життя було віднесено наступні запозичення: *employe, partie, monde, camaraderier, garcon, aides-de-camp, abbe*, що перекладаються – робітник, партія, суспільство, духовенство, офіціант, ад'ютант, абат. З усіх відібраних французьких запозичень було виділено лексичні одиниці, які відносяться до сфери домашнього господарства: *menage, tableau, appartement, salon, chambre*, що перекладаються – домашнє господарство, картина, квартира, вітальня, спальня.

До сфери «Мода» ми віднесли наступні запозичення: *decoltee, costume de cour, coquette, chaussure*, що перекладаються – декольте, декольтований костюм, кокетка, взуття.

До сфери «Їжа» відносяться наступні запозичення: *gourmand, potage, soiree, dejeuner, pate-de fois gras, tartine, mousseline*, що перекладаються – гурман, суп-пюре, звана вечеря, звання обід, страсбурзький пиріг, тартинка, чарка.

До сфери людських відносин належать запозичення: *tete-a-tete, billet-doux, tendre, protegee, rendez-vous, disappointment*, що перекладаються – розмова наодинці, любовний лист, ніжні почуття, протеже, побачення, розчарування.

Дослідження мовного матеріалу у творах А. Крісті дозволило нам виявити 80 слів, запозичених англійською мовою з французької в різні періоди її розвитку. Звичайно, не можна стверджувати, що виявлено абсолютно всі французькі запозичення, так як для цього потрібне більш поглиблене наукове дослідження з простежуванням історії появи в мові кожної лексичної одиниці.

Таким чином ми можемо зробити висновки, що з усіх частин мови найбільш вільно запозичуються іменники, потім прикметники, прислівники і менш за все дієслова; – наше дослідження не виявило жодного запозиченого службового слова. Велику кількість запозичених головних частин мови і меншу кількість або відсутність запозичених прийменників, сполучників і вигуків можна пояснити тим, що в будь-якій мові функціонує велика кількість перших і маленька кількість останніх. Тобто мова потребує лише невеликої кількості службових слів, які виконують граматичну функцію позначення узагальнених відношень між головними частинами мови; – в процес запозичення входять достатньо великі класи слів, тому відсоток запозичених іменників, наприклад, виявився дуже великий.

Література

1. Arnold I. V. *The English Word*. Kyiv, 1973. 340 p.
2. Christie A. *Why didn't they ask Evans?* Kyiv: Vysh. shk., 1991. 175 p.
3. Ginzburg R. S., Knidekel S. S., Knyazeva C. Y. *A Course in Modern English*

Lexicology. Kyiv, 2006. 295 p.

4. Korunets V. *Contrastive typology of English and Ukrainian languages. Kyiv, 1995. 530 p.*

5. Pei M. *The Study of Language. Ldn., 1956. 310 p.*

6. Rayevskaja M. *English Lexicology. Kyiv, 2007. 190 p.*

7. Runner Karl. *Abriss der mittelenglischen Grammatik. S. 2010. 184 p.*

УДК 81.373.43

*О.О. Сідак, к. філол. н.,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ФУНКЦІЇ СЕМАНТИЧНИХ ОКАЗІОНАЛІЗМІВ В АНГЛОМОВНОМУ ГАЗЕТНОМУ ДИСКУРСІ

1. Оказіоналізми – це слова, які існують у мовленні однієї особи або групи осіб і не мають регулярної відтворюваності у сучасній літературній мові, не зв'язані системними відношеннями з узуальною лексикою, не мають загальноприйнятого значення. За Єрмоленко, семантичні оказіоналізми – це слова і вирази, створені для контексту або ситуацій, що не потрапляють до офіційних видань. Оказіоналізми нерідко входять до словникового складу мови і сприяють її розвитку. С. Вайнер зазначає, що оказіоналізми - це слова, які створюються випадково, і які використовуються одноразово у певному контексті.

2. Оказіоналізми, як правило, - це результат дії тенденції до економії знакових засобів вираження, яка у мовознавстві отримала назву “мовної економії”. Закон мовної економії виявляється за допомогою словоскладання. Оскільки складні слова невеликі за формою, їх семантика легко сприймається, внутрішня форма чиста. Законом мовної економії зумовлена поява слів, що дозволяють передати кожне поняття у формі одного знака, який відповідає синонімічній описовій конструкції. Поряд з принципом економії знакових засобів діє тенденція до спрощення лінгвальної інформації. Ці фактори між собою пов'язані, взаємодіють один з одним і є власним логічним доповненням. Протилежною до закону економії мовних зусиль є тенденція до ускладнення, збагачення мовної структури іншими словами.

3. Явище оказіональності опрацьовано в мовознавстві в ряді робіт. Послідовний поділ слів на потенційні й оказіональні знайшов відображення у працях О.Земської, В.Гімпелевич, М.Калнізова, Е.Ханпіри, та ін. Науковці вважають, що поділ мовленнєвих утворень на оказіональні й потенційні слід визнати необґрунтованим, оскільки критерії виділення слів не мають диференційованого характеру. Необхідність вивчення оказіоналізмів у функціональному аспекті ставить перед нами завдання розв'язати проблему співвідношення функцій мови та мовлення. Д. Шмельов зазначав, що «протиставлення функцій мови й мовлення не є виправданим і доцільним», оскільки «немає ніяких підстав вважати, що функції мовлення проявляються якось незалежно від можливостей самої